

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Habacvc Propheta

Habakuk

Argentorati, 1526

VD16 B 3952

Videte inter gentes & contemlamini, & uicissim admiramini, & obstupescite, quoniam certe profecto faciam in diebus uestris, quod no[n] credent, ubi narratum illis fuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35974

A N N O T A T I O N E S :

rum iustam causam iniustam faciant, ac sub specie bonorum uirorum desperati sint nebulones, Quod & coram Deo et hominibus odiosum est, nec ideo perditum tollerare potest Deus, sed, ut sequitur, punit.

Videte inter gentes & contemplantini, & uicissim admiramini, & obstupescite, quoniam certe profecto faciam in diebus uestris, quod non credent, ubi narratum illis fuerit.

Prædictis nebulonibus poenam hic minari incipit, ac primo fiduciam illorum & securitatem tollit, quæ nitebantur. Fidebant enim in hoc, quod populis Dei essent peculiaris, quodq; Deus Hierosolymis in templo sancto suo commoraretur. Quæ urbs ad illum usq; diem sepe numero insignibus miraculis defensa erat, non solum aduersus finitimos ac circumiacentes ducatus & regna, cæterum & aduersus potentissimum orbis imperium, quod Assyrij tum tenebāt, quod licet antea totum Israelem & deuastarat, & abduxerat, ante Ierosolyma tamen, Iehiscia regis temporibus, summo decore obruebatur, ut una nocte centena millia, & octuaginta quinque millia amitteret, & ad fugam se uertere demum cogeretur. Quapropter ridiculum admodum, & nugæ planè uidebantur Iudeis, quæ hic Habacuc & reliqui Prophetarum uaticinabantur, de Hierosolymorum deuastatione. Neq; credere unquam
C poterant,

poterāt, donec ita fieri uiderent. Adeo illo fidebant, quod Deus Hierosolymis secum demoraretur. Neque profecto exigua fuit audacia, siue confidentia, a qua se ratio non potuit auertere. Ibi tum pseudopropheta ingesserunt se, qui Scripturæ deprompserunt sententias, quibus Christum uenturū Deus pollicetur, & Dauidicæ sedis magnificentiam, & similia. Erga quos Habacuc, eiusq; similes, qui planè contrariū adserbant, omnes oportuit esse mēdaces. Nec enī cōgruebat inter hęc duo, magnificū fore regnū, & iuxta destruendum

Taxat ergo nunc Habacuc arrogantiam & si- (idē) duciā illorū dicens: Videte inter gentes, Contēplamini et obstupescite inter uos. Ac si dicat, In uos desiguis oculos, de uobis tantū præclara sentitis, omnino tuū certū estis, q̄ Deus uobiscū tantū magnifica operetur, quæ omnes gentes demirentur, ut et hæcenus fecit. Iam uero uidete & respicite, quid nam per gentes acturus sim. Ego rē semel uertā, et per gētes itē faciā, quæ uobis et rara et stupēda erunt, ut nō credatis etiā, donec sentiatis et expiamini, sed enim prophetas meos Habacuc & Ieremiā, illorūq; similes, stultorū, adeoq; nugatorū loco habeatis, nec reputetis meū esse uerbū, quod illi nunciāt. Sicut et Zedechias rex credere nō poterat quod Ieremias ad eā rem prædicabat: unde acerbabat eū, interrogās, num uerbū ex deo esset. Iere. 33. Ecquid admirabilius operari poterat deus, quā q̄ per hostes suos, gētes, thronū suum, tēplum suū, ciuitatē et popu-

lunt

ANNOTATIONES.

lum suū destrueret, que aduersum cūctas gentes usq;
eō inclita reddiderat, cōseruari q̄, quorū perpetuus
Deus, & protector esse promiserat.

At uero per hoc abūde satis indicat, se nolle, aliqua
nos re fidere, nisi in sola sua tū gratia, tū misericordia,
Vides nanq; iudeis hic nihil prodesse, q̄ populus Dei
sint, q̄ sint de semine Patrum, q̄ legem Dei, templum,
sedem, ciuitatem, & populū possideant, neq; iuuare, q̄
tot, tantaq; hactenus in ijs gesta sint, neq; quōd p̄missi-
onem Dei habeant. Quam ob causam? Quōd hæc o-
mnia, citra fidem & spiritum haberi queant, ut & bo-
na iudeorum pars habebant. Porro ubi sine fide &
spiritu possidentur, nihil fit, nisi quōd culpa augetur.
Qui enim plura habet, ab eo plura exiguntur. Ad
hæc, arrogantes, temerarios, tutos, curiosos, cri-
stasque erigentes homines reddunt, qui ideo super-
cunctos attollunt sese, quibus huiusmodi non conti-
gere, se solos peculiarem esse populum Dei uolen-
tes, reliquis omnibus contemptis & condemnatis. Id
uero perferre non potest Deus, ut quo quisquam,
p̄terquam in una sua gratia fidat, unde illud cum
uniuersis in idem sperantibus interire sinit. Quod
quom caro & sanguis credere nō possit, quippe, cui nē-
mis mirū sit, cuius uel fiducia tuta sit, experiri cogitur,
ut et iudeis hic obuenit. Fidci nanque & spiritus,
nulla illis ratio erat, arbitrabanturq; paulo ante nu-
C 3 merata

merata satis esse, ut populus Dei adpellaretur, ac ideo protegerentur, qua opinione prorsus ad internitione precipitantur. Quae omnia & nobis dicta sunt, qui nomine & specietenus Christiani sumus, qui de baptismo, religione, & officio, super omneis, tam Gentes, quam Iudeos gloriamur, ac iuxta fidei tamen & spūs aequae uacui sumus, atque illi, ut adeo uel nos tandem per illos interire oporteat, quos iam adspernamur, ac nobis deteriores iudicamus, ut Iudeis per Chaldaeos contigit.

Oboritur hoc loci, quæstio, quomodo cum hoc textu quadret, quòd D. Paulus Acto. 13. hanc sententiam ita recitat, Videte, inquit, ne ueniat super uos, quod scriptum est in Prophetis, Videte contemptores, & admiramini, & obscuramini, Quoniam ecce operor opus in diebus uestris, quod non credetis, quando uobis quisquam narrabit. Quod haud dubie, de Christi resurrectione Paulus citat, quem admodum eius locitextus cogit, quod neque hodie Iudæi credunt. Habacuc uero hanc sententiam de terræ uastatione, per Babylonis regem uentura, ob delicta populi, profert, ut manifeste in ipsius uerbis uidemus. Ad hæc respondendum est, quòd hæc autoritas, ceu communis sermo, in non dissimili casu, suscipitur à D. Paulo. Nam de quouis opere Dei uenturo, sic bene mihi dicere licet, Ecce Deus aliquid faciet, quod nemo credet, siue prædicetur, siue canatur. Mundus enim Dei uerbo non credit, donec in experimento

ANNOTATIONES.

experimento repererit. Quare hac sententia recte ad
ingens illud opus, quo terra uastanda erat, Habacuc
autur. Et Paulus ne utiquam impertinēter ad maximū
Dei opus de Christi resurrectione utitur, qd' tū factum
erat, nam neutrum credebatur. Sicut & indies quibus
cūq; scripturæ autoritatibus uti possumus aduersus
Papam & impios, quas de Hierosolymorum uastatio
ne Prophetæ prædixerunt, ut si dicam, Effecit Deus
in Papatu, quæ nemo unquam credidisset, quisquis etiā
nunciasset. Atq; porrò in eo faciet, quæ iam nemo cre-
dit, etiam si prænuncientur, attamē cognoscetur olim.
Tantūdem Habacuc uult dicere, Sanè Deus quicquam
operabitur, quod non creditis, dum dicitur, donec ipsi
experiamini. Quod uero D. Paulus ait, Respicite con-
temptores, & Habacuc, Videte ad gentes &c. in caus-
sa est, quòd aliam translationem Paulus sequutus sit. In
quo tamen nihil situm est, eadem enim utrinque
mens est.

Ecce enim concitabo chaldæos, gen-
tem amaram & celerem, pertranseun-
tem septa terræ, ut occupet habitatio-
nes non suas, gentem atrocem atque
terribilem.

He sunt minæ, in contemptores, obihura' osq; pec-
catores, quas tamen ipsi ludibrio exposuerunt ac ri-
serunt, perinde atq; generi Lot Gen. 19. Propheta qui-

C 3 dem